

דף מ.

עין משפט א.ב.

הו"מ סימן פה סעיף ט
עין בסעיף הקודם

עין משפט ג.

הו"מ סימן פה סעיף ד

ד. דוקא במודה במקצת צריך כפירה לפחות בשתי כסף ש, אבל בכופר בכל ועד אחד מכחישו אפי' לא כפר אלא בפרוטה ת חייב שבועת התורה.

עין משפט ד.

הו"מ סימן כה סעיף א

א. כל מי שיודע עדות לחבירו ויש תועלת בעדותו א חייב להעידו אם

ש. נלמד מפסוק לא יקום עד אחד באיש לכל עוון ולכל חטאת (דברים י"ט ט"ז) בגמ' שבועות מ' ע"א.

ת. ואם הכפירה בכלי אפי' בפחות מפרוטה חייב לדעת הרמב"ם והמחבר בסעיף ג', וכן בשבועת השומרים בסעיף ה', ומה שכתב כאן בפרוטה משום שלא מדבר בכלים אלא בכסף. כ"כ הסמ"ע בס"ק ז'.

והב"ח חלק וס"ל דלכו"ע כאן צריך שוה פרוטה אפי' בכלי, בין בשבועה דעד אחד בין בשבועת השומרים, וכן הסכים הט"ז. והש"ך בס"ק ד' הסכים עם הסמ"ע כיון שכלים כל שהוא חשובים הם, א"כ גם לענין שבועת השומרים.

א. מברייתא קמא נ"ו ע"א, ונלמד מהכתוב "אם לא יגיד ונשא עונו" ומתפסוק "ושמעה קול אלה" ללמד שחייב קרבן שבועה, וכתב בסמ"ע ס"ק ד' שעד שקיבל עליו בסוד שלא לגלות, אותו בעל דין שאמר לו שלא לגלות יתיר לו, והוא ממהרי"ו.

העד אינו חייב להעיד אלא בתביעת בעל הדין, שנאמר "אם לוא יגיד" בתוספת "ואו" אחר הלמ"ד לומר לך שאינו חייב כי אם על פי תביעת בעל הדין, שבועות ל"ה ע"א.

ובי"ד כופה על הגדת עדות ככל מצוות עשה שכופין על קיומם, וכ"כ בברכי יוסף ס"ק ו' בשם בעל התורת חסד בתשובה, ויש שכתבו שאין כופין על העדות כי זו מצוות עשה שמתן שכרה בצידה מצד מצוות גמילות חסד. אך העירו על זה שישנו גם לאו דאם לא יגיד, ולא דלא תעמוד על דם רעיך וע"ז כופין לכו"ע.

ולפ"ז יש הבדל דאם ביה"ד מזמין את העד הראשון שהוא לא קרוב ולא פסול ולא נוגע כיון שכל חיובו מדרבנן כי הוא רק עד אחד, ואין עדיין עשה ולא עליו אין ביה"ד יכול

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

יתבענו ^ב ואפי' הוא לבדו. ואם ^ג כבש עדותו חייב מדיני ^ד שמים.

הגה: ב. עד אחד לא יעיד ^ה אחר שנעשה כבר האיסור דאינו אלא כמוציא שם רע, אבל לאפרושי מאיסורא מותר, או בדבר שבממוץ שמביא לידי שבועה.

הגה: ג. אם אדם לא יודע עדות ^ו אסור לו לבוא ולעמוד מבלי להעיד, שגורם בעמידתו ^ז לפסוק ע"פ שניים כי בעל חובו יסבור שיש לו שנים.

להזמינו בהתראה או ע"י כפייה, ורק אם חסר לביה"ד עד שני שאז חיובו מן התורה להעיד יש בו לאוין יכול ביה"ד להזמינו בכל דרכי הכפייה.

ב. ואפי' שיודע שיש לו עוד עד אחר אינו רשאי להמתין עד שיבא העד השני אלא מעיד מיד, דעד אחד מביא בממוץ לשבועה מן התורה, ואולי ישלם ולא ישבע ונמצא מרווח בעדותו, וא"כ גם היום שנהגו לא להשביע חייב לבוא גם אם הוא לבדו.

ג. וכך הדין שניים שכבשו עדותם חייבים מדיני שמים, ואם אחרי שכבשו עדותם ואמרו בכי"ד אין אנו יודעים לך עדות וחזרו ואמרו יודעים לך אנו עדות אינם נאמנים כיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד, ואינם נאמנים אפי' לחייב עצמן מדינא דגרמי ולהוציא מהם ממוץ ע"פ ב"ד אלא כל חיובם בידי שמים, סמ"ע ס"ק י"א.

ד. וכתב הש"ך בשם המהרש"ל דאם תפס מוצאים ממנו דכאן כל חיובו רק מדין גרמא ובקיים ליה בדרכה מיניה מועיל תפיסה, והקצות בס"ק א' הביא מהריב"ש דמוציאין מידו כל היכא דמחויב לצאת י"ש, אולם לרש"י במציעא צ"א ס"ל דאי תפס לא מוצאין ממנו.

ומהרש"ל בפרק הכונס סי' ו' כתב דגם לרש"י לא מהני תפיסה אלא היכא דלא עבדינן החומרא כגון בזה"ז או בשוגג או בלי התראה דאז יש חיוב מדינא, לאפוקי גרמא בנוזקין דאין בו חיוב מן הדין, אבל היכא שעבדינן החומרא ודאי מפקינן מיניה גם אם תפס. ועיין עוד בנתיבות בביאורים ס"ק ב'.

ובספר פעמוני זהב כתב בשם ספר מאמר קדישין דמותר לקרותו רשע כל זמן שלא יצא י"ש ועוד כתב שיכולין להכריז עליו שהוא חייב לצאת י"ש. ולפ"ז שמותר לקרותו רשע ג"כ יהיה פסול לעדות מדרבנן.

ה. הגהות מיימוני פ"ה מהלכות עדות.

ו. ואפי' שאמר לו אדם שיודע בו שאינו משקר.

ז. ובגמ' נאמרו שני הטעמים והביאם הב"י ד"ה ואפי', ע"ש, וצ"ע על הסמ"ע דפי' מטעם שמא ישווה עמו הנתבע שלא כדין.

ח"מ סימן פז פעיף א

א. התובע לחבירו ממון או חפץ וחבירו יכל להחזיק ^ח בו בטענת להד"ם או החזרתי לך, או לקוח הוא בידי, אם הוא מודה במקצת ^ט חייב שבועה מן התורה, וכן אם הוא כופר בכל וישנו עד אחד המכחישו ^י חייב שבועה מן התורה, ואפי' אם אין התובע יודע שחייב לו אלא ע"פ העד.

אבל הכופר בכל, ואין עד אחד המכחישו פטור משבועת התורה, בין

ח. דאם אינו יכול להחזיק בו, מה לנו ולשבועתו. ולאפוקי אם לזה לו ממון ואמר לו אל תפרעני אלא בעדים, או הפקיד בידו חפץ לפני עדים וגם ראוהו עדים או הבי"ד בידו עתה קודם התביעה, ועוד דוגמאות עיין בסמ"ע ס"ק א'.

ט. משנה שבועות ל"ח ע"ב, וטעם מודה במקצת שהתורה הטילה עליו שבועה, שאנו אומרים שאין דעתו לגזולו אלא משתמט ודעתו לפרוע לאחר זמן, והתורה הטילה עליו שבועה שודאי יודה ולא ישבע, ובכופר בכל אינו חייב שבועה מן התורה דחזקה שאין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו, אלא שחז"ל חששו שמא משום ספק הלואה ישנה שיש לו עליו כופר עתה עד שיודע לו האמת וע"כ הטילו עליו היסת, שודאי משום ספק זה ימנע ולא ישבע, שהרי אם יודע לו לבסוף שאינו חייב לו מלוה ישנה יתברר ששבועתו היתה לשוא סמ"ע ס"ק ג'. ועיין בספר פעמוני זהב מה שהאריך לפרש דברי הע"ש שהביא הסמ"ע כאן בס"ק ג'.

וכתב הר"ן אם תבעו חמשים הלואה וחמשים מחמת חבלה שחבל בו והנתבע כופר בכל, אם כבר נשבע התובע על חבלתו נקרא מודה במקצת, שאנן סהדי שחייב לו כיון שנשבע והוי כתובעו מנה וכפר בכל ועדים מעידים שחייב לו חמשים, מדר' חייא קמייתא במציעא ג' ע"א, סמ"ע ס"ק ב'. ועיין בביאורים בסי' צ"א ס"ק ז' שכתב דאפי' נשבע על החבלה אחר התביעה בבי"ד חייב על השאר שבועה מן התורה וכ"כ בקצות החושן ס"ק ז', וכתב הנתיבות ונכון הוא ודלא הש"ך בס"ק י"ג, ודוקא שהוא באופן דאי אפשר לגבות ממשעבדי כגון שיכול לטעון פרעתי או אין לו נכסי קרקע שאל"כ הו"ל שיעבוד קרקעות דאינו חייב שבועה.

י. כתובות פ"ז יליף לה מפסוק לא יקום עד אחד באיש לכל עון וכו'. אבל קם הוא לשבועה, ואם עד אחד מעיד כדברי המלוה ואחד כדברי הלוח, מבואר בסי' פ"ב סעיף י"ב.

ומה שלא הוסיף כאן השו"ע עוד מקרה שכופר בכל ושני עדים מכחישים אותו ומעידים שחייב לו מקצת שנשבע שבועה מן התורה על השאר, כמבואר בסי' ע"ה סעיף ד'. כתב הש"ך בס"ק א' משום שהתחיל המחבר בדוגמא של או חפץ ובזה אם יהיו עדים הרי הוחזק כפרן ואז שנכנגדו נשבע ונוטל ע"כ לא הביא דוגמא זו.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

במלוה בין בפקדון, אבל חייב שבועת היסת. ואפי' טוען להד"ם שלא לוייתי ממך מעולם נשבע היסת. והוא שהתובע תובעו בודאי.

א. ב. מודה במקצת ואמר לו הילך המקצת ל שאני מודה לך בו, אינו חייב אלא היסת, ואינו נקרא הילך אלא א"כ יהיה המקצת שהוא מודה בו מוכן בידו מ בפני בי"ד ליתנו לו מיד, אבל אם אמר הרי הוא בביתי ואני אתן לך אותו כעת לא הוי הילך. ואפי' נתן לו משכון ב על המקצת שהודה לו לא נקרא הילך.

הגה: וי"א דמשכון הוי הילך ס שהרי אם נתן לו שטר ע הוי הילך.

כ. פירוש, לא מבעיא אם מודה לו שהלוהו אלא שפרעו או שיש בידו כנגדו, שאז אף לפי טענת הלוה היה למלוה עמו תחילה שייכות ממון, שצריך לישבע היסת על כפירת הכל, אלא אפי' טען להד"ם, ג"כ נשבע היסת סמ"ע ס"ק ו'.

ל. מימרא דרב ששת במציעא דף ד' ע"א.

מ. היינו במלוה, אבל בפקדון אפי' הוא בבית, ומכל שיכן בעומד באגם דהוי הילך כשלא נפחת מדמיו, ש"ך ס"ק ג'. ועיין בביאורים בנתיבות ס"ק א' דבגזילה לא הוי הילך עד שיהיה מוכן בידו בפני בי"ד.

נ. טור בשם הר"י מיגש, והטעם משום שלא ישאר בידו המשכון אלא היום או מחר יפדנו, והו"ל כהודאה בעלמא, ומשום כך כתב הריב"ש בסי' שצ"ו שאם נתן לו בעל המשכון רשות למכור המשכון ולקחת דמי הודאתו הוי הילך סמ"ע ס"ק ג'.

והש"ך בס"ק ד' הוסיף דהב"י והד"מ הוסיפו דדוקא שנתן לו רשות למכור המשכון בלי שומת בי"ד או אדם אחר, דאי לאו הכי לא הוי הילך כיון שמחוסר שומא. והוא שבודאי יכול לקבל מעותיו כשימכור.

והש"ך הכריע כדעה זו דעת המחבר דלא הוי הילך, ומשכון בשעת הלואה לא הוי הילך, אבל שלא בשעת הלואה הוי הילך, ש"ך ס"ק ה' בשם הריטב"א, הר"ן ונ"י. כיון דקנה אותו אפי' לאונסין שלא בשעת הלואה, ובנתיבות בחידושים ס"ק ג' כנראה נפלה טעות, והעתיק הש"ך היפך ממה שכתוב אצלנו וצ"ע.

ס. טור בשם בעל העיטור. ועיין בסי' ע"ה סעיף ד' בהג"ה וסי' פ"ח סעיף כ"ח.

ע. כתב בסמ"ע בס"ק י' דה"ה אם תבעו בע"פ בק' והודה לו בנ' ומסר לו מיד שטר באחריות נכסים ליתן לו נ', דג"כ דין הילך יש לו, ובע"ש מסיק דלא מסתבר שזה יהיה הילך דקשה להוציא אפי' בשטר ואיך יהיה הילך, וכתב הסמ"ע דדבריו תמוהין שהרי בריש מציעא גבי סלעים דינרים בהדיא השטר הוי הילך, והש"ך בס"ק ו' כתב ליישבו ששם בגמ'

עין משפט ה.

הו"מ סימן פה סעיף יב

טו. תבעו שני דברים כגון חיטים ושעורים והודה לו באחד מהם חייב ליתן לו מה שהודה לו ונשבע על השאר^ב, אבל אם תבעו חיטים והודה לו בשעורים פטור אפי' מדמי שעורים^ג, ויש מי שאומר^ד דהטעם כאילו הודה התובע שאינו חייב לו שעורים, וע"כ אפי' אם יש עדים על השעורים פטור^ה, דהודאת בעל דין כמאה עדים דמי.

הגה: ואפי' יודע הנתבע שחייב לו שעורים פטור לשלם לו, דהוי כאילו מחל^ו

איירי שיש לו קרקעות המשועבדים לו בשטר אבל כאן אין לו קרקע, או בענין שאינו טורף בו ממשועבדים. ועיין בגאון אות י"ג.

פ. מימרא דרב נחמן אמר שמואל שבועות ל"ט. וכן פסקו הרא"ש והרי"ף וכן משמע ממצי"ע דף ה' "א"נ דטענו כלים" ותוס' שם ד"ה א"נ, והרמב"ם פ"ג מטוען הלכה י"א.

צ. מימרא דרבה בר נתן בקמא ל"ה ע"ב, וכך פסקו הרי"ף והרא"ש והרמב"ם פ"ג הלכה י"א.

וכתב הסמ"ע בס"ק כ"ב דמ"מ צריך לישבע היסת על החיטים, דלא גרע משאר כפירה שנשבעים עליה היסת.

ק. כפירוש רש"י ותוס' שם בשבועות.

ר. כ"כ הטור בשם בעה"ת בשער ז'. והקשה בש"ך ס"ק ט"ו שהרי בסי' ת' סעיף ג' כתב המחבר בסתם דאם יש עדים חייב, ולא הביא שום חולק, (וצ"ע בדבריו דשם העדים אומרים אינם יודעים איזה מהם הזיק. ועיין מש"כ במנחת אשר בסימן ת סק"י) וכתב דהעיקר כשיש עדים חייב, ועיקר הטעם כהרמ"ה דיכול לומר לו משטה הייתי. ובנתיבות בחידושים ס"ק ג' כתב מה שפטור מדמי שעורים היינו בטוענו התובע ברי שהיו חיטים, אבל אם טוען איני יודע אם חטים אם שעורים חייב בשעורים כשהודה בהם, והוא מגמ' קמא ל"ה ע"ב או"ת ס"ק י"ז.

ש. והש"ך בס"ק י"ז כתב דמדברי הפוסקים משמע דאין הטעם משום מחילה, ולכן אם הנתבע יודע שחייב לו שעורים חייב לשלם ואם לאו גזלן הוא. ורק שהבי"ד אינם יכולים להוציא מידו. וכ"ש כשיש עדים שחייב שעורים שחייב הוא לשלם.

והתומים בס"ק ו' מסכים עם המחבר. ובביאורים ס"ק ג' כתב דאין כאן מחלוקת בין הפוסקים כלל, דאם הם בזמנים מתחלפים כגון שהתובע תובע שהלוהו חיטים בניסן והנתבע משיב שהלוהו שעורים בתשרי, ואח"כ השיב התובע שהוא תובע חיטים של ניסן, ודאי מחילה היא ואפי' עדים לא מהני ופטור על השעורים, וגם הש"ך מודה בזה. אבל אם הם בזמן אחד, שהתובע אומר חיטים היו והנתבע אומר שיעורים היו, דבזה לא

לו התובע. וכתב הרמ"א דכן נראה ודלא כיש מי שחולק.

יב טז. יש מי שאומר ^ה דוקא שאמר לו חיטים הלוייתך ביום פלוני ובשעה פלונית, והשני אומר שעורים היו שאם הלוחו שניהם היה טוען על שניהם כיון שבכת אחת הלוחו אלא ודאי הודה שלא הלוח לו שעורים אבל בלאו הכי חייב דאין אדם מוחל על שאר תביעות אם לא תבע אלא אחת. וע"כ אם תפס התובע דמי שעורים אין מוצאין מידו ^א.

הגה: וי"א דדוקא אם תפס קודם שתבעו בדין אבל תפס לאחר שעמדו בדין מוציאין מידו וכן נראה עיקר.

דף מ:

עין משפט א. חו"מ סימן פח סעיף יד

יד יח. תבעו כור חיטים וקודם שישלים דבריו לומר וגם כור שעורים, הודה לו מהר הנתבע ואמר לו אין לך בידי אלא כור שעורים, ואמר התובע גם שעורים היה ברצוני לתבוע אותך, אם הנתבע עשה זאת

שייך טעם דמחילה רק טעם הודאה, ולזה בסי' ת' גבי שור תם שאין שיעבוד נכסים אין הבי"ד יכולים להזקק לשני, אבל במקום שיש שיעבוד נכסים כגון בהלואה או פקדון, חייב ליתן השעורים ממנ"פ, רק שאינו יכול לתבוע גוף השעורים, וכן אם השעורים שווים יותר מחיטים אין צריך לשלם רק הפחות, וזה דוקא כשאין חוזר מהודאתו בשעורים, אבל כשחזר מהודאת השעורים א"צ ליתן אפי' שעורים, שיכול לטעון משטה אני כך כיון שהודה בשעורים במה שלא תבע אותו כלל. ע"כ.

ת. טור בשם אביו הרא"ש.

א. שיכול לומר לא הודתי ולא מחלתי, וכתב הנ"י דוקא תפס לפני שחזר מהודאתו, ואפי' תפס בעדים מהני. אבל תפס לאחר שחזר הנתבע מהודאתו מוציאם ממנו אא"כ יש לו מיגו דלהד"ם או החזרתו. סמ"ע ס"ק כ"ו. והש"ך בס"ק כ"ג כתב דלדעת הרמ"א והמחבר שהעיקר מטעם הודאה או מחל, א"כ מה יועיל מה שיתפוס אחרי שעמד בדין, ורק לפני שעמד בדין יכול לומר מה שלא תבעתי שעורים לא מהני שהודאתי אלא מפני שהייתי מוחזק בהם, אבל לאחר שעמד בדין אין שייך טעם זה שהרי כבר הודה. וע"כ הרמ"א חילק בין עמד בדין או לא. אבל לפי מה שהעלה הש"ך דהעיקר כהרמ"א א"כ מועילה תפיסה גם לאחר שעמד בדין קודם שחזר הנתבע מהודאתו.

כמערים שמיהר להשיב ^ב חייב, שרואים אותו כתבעו שניהם. ואם עשה כן הנתבע לפי תומו פטור משבועת התורה ^ג ומתשלומין, אפי' אם בתוכ"ד אחר הודאתו אמר לו גם אני היה רצוני לבקש ממך גם השעורים.

אבל אם לאחר שהודה הנתבע בשעורים אמר לו התובע ודאי כדבריך ^ד כן הוא שיש לי בידך שעורים אבל איני שואלם כעת ממך, ודאי שחייב לשלם ^ה לו דמי שעורים.

ח"מ סימן פח סעיף ג

עין משפט ב.ג.

ג. מה ששמין אם יש שיעור בכפירה ובהודאה זה רק בסחורות או בפירות, אבל תבעו כלים והודה באחד מהם אין צריך שיעור ^ו, אלא אפי' היו עשרה מחטים בפרוטה ^ז ותבעו שנים והודה לו באחד מהם חייב.

ד. טענו כסף וכלים והודה בכלים וכפר בכסף אם יש בכפירה שתי כסף חייב ואם לאו פטור משבועה ^ח. הודה בכסף וכפר בכלים אם הודה בפרוטה חייב.

ב. מימרא דרב ענן אמר שמואל בשבועות מ' ע"ב, והיינו כמערים כתב הרא"ש שמרגיש בו הדיין שמיהר להשיב, וכ"כ הרמב"ם פ"ג מטוען הלכה י"א.

ג. ונשבע היסת, ופטור מתשלומים כן הגיה הסמ"ע בס"ק כ"ט והטעם דהוי כהודה התובע שאינו חייב לו שעורים.

ד. והוא שאמר התובע דברים אלו בתוך כדי דיבור של הודאת הנתבע בשעורים, כ"כ הט"ז והש"ך כתב דאינו מוכרח.

ה. ופטור משבועה מן התורה, ש"ך ס"ק כ"ט. ונשבע היסת על כפירת החיטים.

ו. רמב"ם מטוען פ"ג הלכה ה' משבועות מ' ע"ב. ושם יצאו כלים למה שהן.

ז. כך דעת רב האי גאון, והרמב"ם ולזה הסכים הרשב"א וכ"כ הב"י בשם הר"ן והר"י הלוי, וכתב שדעת הגאונים והסכמתן תורה היא. ולא כדעת הירושלמי בשבועות פ"ו הלכה א', ושלזה הסכים הרא"ש והטור שבעינין שיהיה בכל כלי לפחות שוה פרוטה שבפחות מזה לא נחשב ממון, וכן דעת הרמב"ן והתוס' בשם ר"י, סמ"ע ס"ק ה'.

ח. מימרא דרב פפא שם בשבועות מ' ע"ב.

עין משפט ד.

ח"מ סימן פז סעיף א

עיינ לעיל דף מ. עין משפט ד

עין משפט ה.

ח"מ סימן צב סעיף ד

ד. התובע לחבירו מלוה וכפר, אע"פ שמביא עדים להכחישו אינו חשוד כל זמן שלא נשבע ט. אבל הכופר בפקדון הוי חשוד אע"פ שלא נשבע והוא שראוהו בידו י בשעה שכפר.

הגה: הרוצה לשלם הפקדון אע"ג שעובר על לא תחמוד כ אינו נפסל.

עין משפט ו.

ח"מ סימן עט סעיף י

טו. מנה לי בידך, ואמר לו בפני עדים הן, למחר אמר לו בפני בי"ד תנהו לי ואמר לו נתתיו לך, נשבע היסת ונפטר ל. אבל אם אמר לו מעולם לא היה לך בידי, והעידו העדים שהודה מ לו, הרי זה הוחזק

ט. מימרא דרב אידי בר אבין אמר רב חסדא במציעא ה' ע"ב.

וכתב הסמ"ע בס"ק י"ב דהכלל בזה הוא, דכל זמן שנוכל לתרץ הדבר לא מחזיקין האדם בחשוד משום הכי במלוה דלהוצאה ניתנה, אף שעבר הזמן, מ"מ אנו אומרים משתמט הוא עד שיזדמן לו כסף להחזיר, ובפקדון אע"ג שלא להוצאה ניתן אפ"ה כשלא ראו העדים בידו בשעה שתבעו אנו תולים שמא לא ידע היכן הניחו או שנתגלגל ממקומו, ויראה שישביענו שבועת השומרים שהיא דאורייתא, ע"כ אומר לא הפקדתני שאז פטור משבועת התורה וחייב רק היסת עד שימצאנו ויחזירנו לידו, וגם אם אינו כופר אלא שאומר שתופסו בשביל מלוה שיש לו בידו, שומעין לו עד כדי דמיו, אם אין עדים שבא לידו בתורת פקדון או שלא ראוהו עתה בידו.

י. בתשובת הרא"ש הביאה הד"מ מובא בראובן שנתן ביד שמעון מעות לעסוק בהם לטובת ראובן, ולאחר זמן כפר שמעון ואמר להד"ם ונודע הדבר שנתן לו, שאז אין הטעם של משתמט, דלמה לו לכפור הא הו"ל למימר הוצאתי המעות בעיסקא לטובתך, נעשה בזה חשוד אפי' שאין עדים שראו אותו בידו בשעת התביעה והד"מ כתב דדבריו צ"ע, והסמ"ע בס"ק י"ד דדבריו פשוטים בטעמן. ועיינ בפעמוני זהב שחזק דברי הסמ"ע.

כ. דלא תחמוד לאינשי בלא דמי משמע להו. סמ"ע ס"ק ט"ו.

ל. משנה שבועות ל"ח ע"ב. ורמב"ם בפ"ו מטוען הלכה א'.

מ. היינו באתם עדי, או בהודאה גמורה כמ"ש בסי' פ"א. ש"ך ס"ק כ"ו.

כפרן אבל אם השיב לו בפני בי"ד אין לך בידי סתם, בכך לא הוחזק
כפרן, שיכול לתקן דבריו דהיינו שפרעתיןך, וה"ה אם אמר איני חייב
לך בפני בי"ד, או שקר אתה טוען, או איני יודע מה אתה אומר, יכול
לתקן דבריו דהיינו שפרעו.